

*Zoals de zee een eiland omringt,
zo sluit Karina Wolkers
Texel in haar armen.
Een gesprek met de vrouw
voor wie Jan nooit dood gaat.*

Verslaafd aan Texel

Tekst: Huub ter Haar
Fotografie: JanJaap Zeydner

Hoe kwamen jullie in de ban van het eiland Texel?

In 1967 brachten wij de jongste zoon van Jan voor een werkweek naar Texel. We wilden ook de Slufter zien. Alleen al de naam 'Slufter' had voor ons een magische klank. Het is een prachtig getijdengebied waar de zee tot ver in de duinen vrij in en uit kan stromen. Jan kende het verschijnsel al door het Verkadealbum 'Texel' van natuurkenner Jac. P. Thijsse. Hij was als jongetje al heftig geïnteresseerd in de natuur: in mei sprong hij 's ochtend om vier uur uit zijn bedje om te controleren of alle vogelnesten er nog zaten. Ik was ook altijd veel bezig met de natuur. Als kind ging ik elke zomer naar Schoorl: de zee en de duinen zijn het behang van mijn jeugd.

Die gezamenlijke fascinatie herkenden jullie meteen bij elkaar?

Ja, Jan en ik woonden in Amsterdam aan de rand van de stad en liepen zo de natuur in. Als Jan op een mooie plant wees, riep ik meteen de naam. Het was een feest om onze liefde voor de natuur te kunnen delen. De meeste mensen zeggen alleen: 'Dat is een boom!' Maar weten niet welke soort het is. Ik heb vooral veel met wilde planten. Zoals waterdriblad, ogentroost, de slanke gentiaan, bijzondere planten die je hier op Texel kunt vinden.

In 1969 gaf Jan hier op het eiland bij de plaatselijke boekhandel een lezing. Dat was bijzonder leuk. Toen besloten we om hier een maand te gaan vertoeven. Jan had zijn werk; op Texel kon hij zijn laatste roman afschrijven. We hadden behoefte aan uiterste stilte en zijn toen helemaal

naar het noorden gereden, naar De Cocksdorp. Dichtbij de vuurtoren zagen we een terrein met vijf eenvoudige bakstenen huisjes.

En toen?

We zijn rechtsomkeert naar huis gereden, hebben onze spullen ingepakt, stopten de kat in het mandje en verbleven de hele maand mei op die plek. De maand september van datzelfde jaar ook. Sindsdien zaten we daar elk jaar in mei en in september, buiten de drukte om. We wandelden veel in de Slufter, waar we een adembenemende ruimte ervoeren. In mei bloeit er het Engels gras. In september zie je lamsoor en zeekraal. Hele velden groen overgaand in oranje, een ware belevenis. En dan de vrijheid die je daar ervaart en de vele soorten vogels! De Slufter is een van de allermooiste natuurgebieden ter wereld. Op die plek begon onze liefde voor Texel. Daarna hebben we al die andere geheimzinnige duingebieden ontdekt, zoals De Muy. Daar ligt een meer in waar lepelaars broeden. Het mooie van Texel is dat al die duingebieden een eigen sfeer hebben. Het ene gebied is ouder dan het andere, waardoor de biotopen heel verschillend zijn. We raakten verliefd op het eiland. Of beter gezegd, we voelden een grote liefde, een behoefte om hier te zijn en te willen blijven.

De echte aanleiding om definitief op Texel te gaan wonen, was dat ik er in september 1980 zwanger werd. Ja, het is een vruchtbaar eiland. Opeens kregen we de drang om weg te gaan uit Amsterdam. Weg van de drukte, het lawaai, de

'Wonen op een eiland is een keuze voor leegte, stilte, ruimte en isolement.'

‘Jan schilderde gedachtenlandschappen; hierin verwerkte hij ervaringen van het leven op een eiland.’

bouwputten. We wilden onze kinderen bovendien vrij en dichtbij de natuur laten opgroeien.

Als mensen mij nu zeggen dat ik zeker weer in Amsterdam ga wonen, antwoord ik met: ‘Hoe kom je d'r bij? Wat moet ik nou in Amsterdam?’ Als ik daar wil zijn, ben ik er binnen een uur. Als ik dan met de trein en de boot weer terugreis naar huis, kom ik echt thuis. Het fijne van Amsterdam is dat ik altijd weer weg kan.

En hoe vonden jullie Pomona, het huis waar jullie in 1980 zijn gaan wonen?

We kenden Texel heel goed, maar hadden dit bijzondere huis nog nooit gezien. Op regenachtige dagen reden we vaak over het eiland. Vele malen kwamen we pal langs dit huis, maar het lag zo verscholen dat we het vanaf de weg niet zagen. Toen we het voor het eerst betraden, waren we meteen verkocht. Dit huis moesten we hebben en niets anders. Liggend op de grens van bos en weilanden, geeft het bescherming in de rug door het bos aan de achterzijde en is het met de ogen naar de verte gericht. De sfeer van dit huis verbeeldt voor mij op treffende wijze de sfeer van het eiland Texel.

Wat doet Texel met je als je er woont?

Toen we er eenmaal woonden, gingen we bijna niet meer wandelen. Als je op vakantie bent op een eiland kijk je anders en neem je ook veel meer tijd om het eiland gericht te verkennen. Toen we hier gingen wonen, bepaalde de tweeling Bob en Tom ons leven; het dagritme werd veel geregelder. Eenmaal wat ouder pasten ze precies in een stukje piepschuim in de kruiwagen. Met die kruiwagen konden we mooi over bospaden en door het zand in de duinen lopen; een ideale oplossing. Toen ze groter waren, picknickten we met ze in de duinen. Aan die lange tochten kwamen we echter niet meer toe.

Er zijn mensen die hier romantische en paradijselijke vakanties hebben beleefd in de zomer. Dan gaan ze hier definitief wonen en worden ze helemaal gek. Vooral de winter is voor hen een ramp. De winter is voor ons de mooiste tijd van het jaar. Dan is het hier doodstil. Alles is kaal, waardoor alle vormen heel duidelijk zichtbaar zijn. Als het heeft gesneeuwd is het uitzicht schitterend. De ruimtelijkheid, duidelijkheid en stilte treffen ons steeds weer. Anderen vinden de winter hier saai. Die hebben waarschijnlijk niets om handen. Zij vinden een dorp in de zomer gezellig, maar in de winter kun je daar een kanon afschieten. Het baddorp De Koog is dan totaal verlaten. De keuze om op een eiland te gaan wonen, is een keuze voor leegte, stilte, ruimte en isolement.

Monique van der Ven noemde Texel het ‘Jan Wolkers-eiland’. Beleef jij dat ook zo?

Nee, Texel is van de Texelaars. Wij zijn maar import. Texel is wel bekender geworden, doordat Jan hier is komen

wonen. Het was echter niet onze bedoeling om reclame te maken voor Texel en zo nog meer mensen aan te trekken. Texel beschermt ons goed tegen mogelijk nieuwsgierige toeristen, want de VVV en de bevolking vertellen niet waar wij wonen. En dat vind ik heel prettig.

Wat deed Texel met Jan?

Sinds wij hier wonen, ging geen dag voorbij zonder dat we de zee hebben gezien. Dat alleen al voorkomt een mogelijk verlangen om terug te willen naar Amsterdam. We moesten de zee elke dag even zien. Jan werkte altijd binnenshuis; het fungeerde daarbij als decor en inspiratiebron. Hij was absoluut iemand die alles bij elkaar wilde hebben: zijn geliefde, de kinderen, het huis, de tuin, zijn atelier en zijn plek om te schrijven. Jan kon niet werken ver van zijn gezin af. Hij had altijd al een grote behoefte aan isolement om goed te kunnen werken. De keuze voor Texel sloot hier goed op aan. De laatste jaren schilderde hij ‘gedachtelandschappen’. Hierin verwerkte hij ervaringen van het leven op het eiland, gelardeerd met jeugdherinneringen.

Je hebt ergens gezegd: ‘Jan gaat nooit dood, niet voor mij. Hij is mijn hele leven’

Ja, hij is nooit weg. Ik word niet bezocht of zo, maar ik ken Jan al vanaf mijn zestiende, 45 jaar lang! Hij heeft me min of meer opgevoed. Jan zit in iedere vezel van mijn lichaam. Hij is nooit weggegaan. Hij is een groot deel van mij. We wonen hier nog steeds met z'n tweeën. Nu hij er fysiek niet meer is, vind ik het prettig om het minder druk te hebben en de stilte te ervaren. Ik blijf nog voldoende om handen houden: ik beheer Jan zijn werk, organiseer tentoonstellingen, breng dagboeken uit, heb uitgebreide gesprekken met zijn biograaf, houd lezingen en treed soms samen op met mijn zoon Tom, die singer-songwriter is.

